

Weerbestendigheid is voor veehouders geen groot issue bij rassenkeuze

Gras in zwaar weer

Barre kou, droogte en hevige regenval hadden de afgelopen jaren flinke gevolgen voor de graslanden. Volgens weerkundigen kunnen we extreem weer steeds vaker verwachten. In welke mate kunnen de huidige grasrassen daarmee omgaan?

tekst **Jorieke van Cappellen**

Met lange perioden van droogte, extreme regenval en strenge winters lijkt het klimaat in Nederland en Vlaanderen de laatste jaren steeds grilliger te worden. Veel graslandpercelen kregen het de afgelopen tijd zwaar te verduren. Na de strenge winter van vorig jaar eisten ook het droge voorjaar en de natte zomer hun tol. Veel percelen raakten zodanig verdroogd of beschadigd dat het toenmalige Nederlandse ministerie van Landbouw in september het verbod op het scheuren van grasland tijdelijk ophief om boeren de kans te geven de grasmat te vernieuwen. De gevoeligheid van gras voor vorst, hitte of langdurige droogte hangt af van een aantal fysieke eigenschappen van de grassoorten. Van die fysieke eigenschappen zijn standvastigheid, wintervastheid en droogteresistentie doorgaans het belangrijkste in de grasveredeling voor voedergrassen.

'Standvastigheid is de mate waarin een grasras zijn zodedichtheid door de jaren heen weet te behouden', vertelt Hendrik Nagelhoud, productmanager bij Innoseeds. 'We streven naar een dichte grasmat, omdat de bodem bij een dichte zode minder snel uitdroogt.' Voorbeeld van een grassoort met een goede standvastigheid is volgens Nagelhoud het Engels raaigras, dat vooral vanwege zijn smakelijkheid, zijn hoge opbrengst en zijn goede voederwaarde nog altijd de meest gebruikte grassoort is in de huidige grasmengsels. De wintervastheid van een grassoort wordt onder andere bepaald door de mate van bestendigheid tegen lage tempe-

raturen en het herstellingsvermogen. 'Een sterke overwinteraar is bijvoorbeeld timothee, die we ook veel terugzien in de huidige grasmengsels', geeft Nagelhoud aan.

Schade aan grasland veroorzaakt door vorst of droogte, kan flink in de papieren lopen. Sommige veehouders kuilden vorig jaar twee sneden minder in en moesten al in de zomer noodgedwongen het winterrantsoen in de kuil aanspreken.

Alternatieven Engels raaigras

Toch zien grasveredelaars dat de extreme weersomstandigheden van de afgelopen jaren nog niet direct leiden tot een veranderde grasmengselkeuze bij de veehouders. 'Het is nog niet echt een issue', zegt Jos Groot Koerkamp, commercieel manager van Limagrain Nederland. 'Veehouders zoeken wel bepaalde mengsels, maar vooral opbrengst en voederwaarde blijven het belangrijkste bij hun keuze.' Groot Koerkamp geeft aan dat er bij Limagrain wel wordt gekeken naar andere grassoorten die mogelijk beter tegen langdurige droogte of vocht kunnen. 'Een aantal jaren geleden werden er bijvoorbeeld meer mengsels met rietzwenkgras geteeld in veengebieden. Rietzwenkgras kan zich heel goed handhaven in zowel droge als natte gebieden. Toch zijn veel veehouders ervan teruggekomen vanwege de minder goede smakelijkheid en de minder goede voederwaarde van rietzwenkgras. De meeste boeren kiezen vanwege die voederwaarde toch graag voor Engels raaigras.'

Mengsel met kropbaar

Bij graskweker Euro Grass is de grassoort kropbaar momenteel volop in beeld. Daarmee wil de grasveredelaar meer inspelen

op de vraag naar grassoorten die zich kunnen handhaven in droge perioden. 'We zijn bezig met het ontwikkelen van een grasmengsel van Engels raaigras en kropbaar, specifiek voor boeren die bepaalde percelen bewust niet willen of niet kunnen beregenen', vertelt Jeroen Giesen, productmanager van Euro Grass. 'Kropbaar heeft een robuuste, tamelijk

diepe beworteling en houdt zich daarvoor goed in droge perioden en herstelt ook snel.' Kropbaar heeft volgens Giesen bovendien een betere smakelijkheid dan rietzwenkgras. 'We zien dat de voeropname van kropbaar door koeien over het algemeen beter is dan die van rietzwenkgras. Opmerkelijk is dat kropbaar vooral onder drogere omstandigheden een ho-

gere drogestofopbrengst geeft dan Engels raaigras.' Nadeel is de relatief lagere verteerbaarheid van de grassoort. 'In de veredeling zijn we al ver om die verteerbaarheid te verbeteren', aldus Giesen. Hendrik Nagelhoud van grasveredelingsbedrijf Innoseeds is terughoudend als het gaat om het ontwikkelen van speciale grasmengsels voor extreme weers-

omstandigheden. 'We zien wel dat er veehouders zijn met bepaalde specifieke grasmengselwensen, maar daarbij praten we niet over grote aantallen. Of dit in de toekomst een echte trend wordt, vraag ik me dus af.'

Festulolium maakt kans

Naghoud gelooft niet in sterke verbetering van de huidige grasmengsels met grassen als rietzwenkgras of kropbaar. Wel dicht hij de grassoort festulolium, een kruising tussen raaigrassen en rietzwenkgrassen, goede kansen toe. 'Festulolium heeft naast de goede eigenschappen van raaigras ook een diepere beworteling, waardoor het efficiënter omgaat met water en mineralen.' Nagelhoud vindt de wisselende weersomstandigheden van de afgelopen jaren echter nog geen reden om de kwaliteit van de huidige grasmengsels in twijfel te trekken. 'In mijn optiek moeten we ons niet direct zorgen maken. Onze grasrassen zijn behoorlijk beproefd op weerbestendigheid, niet alleen in het binnenland, maar ook in het buitenland. Op onze proefvelden in Midden- en Zuid-Frankrijk zie je meteen welke rassen zich sterk houden in tijden van droogte. Hier wordt bijvoorbeeld ook de roestgevoeligheid getest. Op proefvelden in Polen en Tsjechië zie je welke rassen het meest wintervast zijn.'

Grasland tijdig doorzaaien helpt

Naghoud benadrukt dat niet alleen sterke grasrassen, maar ook het graslandmanagement het verschil maakt. 'Het doorzaaien van grasland zou sowieso één keer per drie jaar moeten gebeuren om de graszode dicht en groen te houden', vindt Nagelhoud. Jeroen Giesen van Euro Grass deelt die mening. Hij adviseert veehouders voor rassen te kiezen die hoog scoren op standvastigheid. 'Kies je een ras dat een 8,5 scoort op standvastigheid in plaats van een 8,0, dan kun je de levensduur van het grasland verdelingskundig gezien tot wel twee jaar verlengen.' Jos Groot Koerkamp ziet in tijdig doorzaaien ook een kans om de huidige grasmat te voorzien van nieuwe, sterkere genetica. 'Dat is belangrijk om een goede ruwvoeropbrengst te blijven halen, zeker onder grillige weersomstandigheden. De maanden februari en maart zijn heel geschikt om grasland door te zaaien. Na de sneeuw en vorst van afgelopen winter is het daarom nu een mooi moment om in de weide te kijken hoe het met de grasmat gesteld is.'